

20 LET MUZEJSKEGA DRUŠTVA VRHNIKA¹

UVOD

Razvoju muzejske dejavnosti na Slovenskem lahko sledimo od 20. let 19. stoletja naprej. Svoj razcvet je muzejstvo doživelo v 20. stoletju, kar se je odražalo tudi v ustanavljanju velikega števila muzejev, ustanavljala pa so se tudi muzejska društva. Slednja so bila v mnogih primerih podlaga za ustanovitev posameznih krajevnih muzejev in so imela velik pomen pri razvoju muzejske dejavnosti na Slovenskem.

Začetki muzejske dejavnosti na Vrhniki segajo v 30. leta prejšnjega stoletja, ko so bogate antične izkopanine arheologa Walterja Schmida botrovale temu, da se je med peščico takratnih vrhniških izobražencev, med katerimi je bil še posebej zaslužen Marijan Marolt, porodila misel o ustanovitvi muzejskega društva in krajevnega muzeja. Tako je bila Vrhnika med kraji, ki je že zelo zgodaj imel svoje muzejsko društvo in muzejsko zbirko. Vojni in povojni čas pa je izbrisal spomin na obetavne začetke muzejske dejavnosti na Vrhniki in na muzejsko zbirko arheoloških predmetov antičnega Nauportusa, za katero je odstopil prostor v občinski stavbi takratni župan Stanko Hočevnar.

Leta 1992, po osamosvojitvi Slovenije, je bilo v navdušenju in odgovornosti občanov ob velikem dogodku ustanovljeno novo muzej-

sko društvo. Njegovi pobudniki in snovalci so načrtovali, da bo društvo s svojo dejavnostjo pripomoglo k osveščanju in samozavedanju Vrhničanov, da imamo zgodovino in naravne danosti, ki so izvirno naše in po katerih smo lahko prepoznavni. Krepilo bo pripadnost kraju in prispevalo k večji zavesti o pomenu varovanja zgodovinske, kulturne, umetnostne in naravne dediščine kraja.

Naslednji prispevek bomo posvetili Muzejskemu društvu Vrhnika, ustanovljenemu 14. februarja leta 1992, ob njegovi 20-letnici. Muzejsko dejavnost v 30. letih 20. stoletja pa bomo podrobneje predstavili v eni prihodnjih števil Vrhniških razgledov.

Podatke o društvu smo našli v društvenem arhivu, v letnih poročilih o delu društva, objavljenih v Vrhniških razgledih (VR), in lokalnem listu Naš časopis (NČ), ki je redno spremljal društveno življenje od njegove ustanovitve.

OBUDITEV MUZEJSKE DRUŠTVENE DEJAVNOSTI PO OSAMOSVOJITVI

Za Vrhniko se je po osamosvojitveni vojni in po odhodu JLA začelo obdobje »sprostitve« in prebujanja različnih dejavnosti na področju kulture, turizma, pa tudi muzejstva.

Pomemben je 14. november 1991, ko so se na povabilo vrhniškega župana Franca Kvaternika zbrali na posvet vrhniški rojaki različni profilov, z namenom, da bi podali zamisli o bodočem razvoju Vrhnike in njene okolice². Zbrani so med drugim bili mnjenja, da Vrhničani in okoličani malo ali skoraj nič ne vedo o zgodovini, o načinu življenja prejšnjih rodov ter naravnih in kulturnih znamenitostih svojega kraja. Zlasti mlajše generacije so bile vsa leta po drugi svetovni vojni še posebej prikrajšane za splošno izobrazbo te vrste zaradi načel šolskega izobraževanja, ki domači zgodovini ni bilo posebej naklonjeno³.

V občini je bilo zaradi neorganizirane muzejske skrbi do takrat narejene že veliko škode, na kar je opozoril Pavle Mrak: stari meščansko opremljeni domovi so bili izpraznjeni, starine izgubljene in raznešene, nekaj gradiva je bilo pri posameznih zbiralcih. Navzoči prof. Peter Habič je zato nakazal pot, ki bi lahko veliko prispevala k rešitvi teh problemov. Podal je pobudo za ustanovitev muzejskega društva na Vrhniki, kar bi bil tudi prvi korak k ustanovitvi muzeja. Na okrogli mizi so govorili o etnografskih, arheoloških, geoloških in drugih muzejskih zbirkah, celo o usnjarskem muzeju. Julka Fortuna iz Podlipe pa se je zavzela za izdajanje zbornika o Vrhniki po zgledu Loških in Žirovskih razgledov.

Pobudo za ustanovitev muzejskega društva je podpisala večina prisotnih in stekle so priprave za ustanovni občni zbor⁴.

Iniciativni odbor za ustanovitev vrhniškega muzejskega društva se je sestel 7. februarja 1992 v gostišču Močilnik. Navzoči so bili: inž. France Kvaternik, dr. Peter Habič, dr. Branko Stanovnik, Jožica Rode, Jože Rode, Janez Smrtnik, Franc Smrke, Simon Seljak za »Naš časopis« in Marta Rijavec. Namen srečanja je bil opredeliti vsebino delovanja društva, pre-

gledati osnutek pravil in pripraviti ustanovni občni zbor⁵.

Namen in vsebino delovanja društva sta pripravila dr. Peter Habič in dr. Branko Stanovnik. V zapisu z naslovom »K pobudi za ustanovitev muzejskega društva na Vrhniki« sta vsebinsko opredelila vse tematike in področja, o katerih naj bi društvo zbiralo znanje in gradivo. Društvo naj bi svoja spoznanja v poljudnoznanstveni obliki objavljalo v zborniku z naslovom *Nauportus* (Vrhniški razgledi) in v drugih publikacijah⁶.

Iniciativni odbor je podal tudi predlog za društvene organe in pripravil vse potrebno za ustanovni občni zbor⁷.

»Petek 14. 2. 1992 bo zapisan kot dan, ko je bilo ustanovljeno »Muzejsko društvo Vrhnika«.

Na ustanovnem občnem zboru je imel uvodni nagovor ing. France Kvaternik, dr. Branko Stanovnik pa je na kratko razložil pravila Društva, katera so člani zbora sprejeli brez pripomb. Na tajnih volitvah so bili izvoljeni člani izvršnega in nadzornega odbora društva. V izvršni odbor so bili izvoljeni: dr. Peter Habič, dr. Branko Stanovnik, inž. France Kvaternik, inž. Herman Bole, dr. Janez Verbič, Jože Rode, Janez Smrtnik, France Smrke in Marta Rijavec. V nadzorni odbor pa: Inka Krašovec, Janez Petkovšek in Julka Fortuna. Za predsednika je bil izbran dr. Peter Habič. Za sedež muzejskega društva je bil določen Cankarjev dom na Vrhniki (Tržaška 25), kjer naj bi vsa tajniška in organizacijska dela vodila Marta Rijavec⁸.

Društvena pravila

Pravila Vrhniškega muzejskega društva so bila sprejeta na občnem zboru društva 20. marca 1992⁹. Novembra 1995 je začel veljati nov zakon o društvih, ki je določal, da mo-

Ustanovni sestanek Muzejskega društva Vrhnika, 14. 2. 1992 (*Naš časopis*, marec 1992, str. 1).

rajo društva v roku dveh let neskladnosti iz starega zakona uskladiti z novim¹⁰. Spremembe in dopolnitve je v pravilnik vnesel član Izvršnega odbora Herman Bole. Z novim zakonom usklajena pravila so sprejeli na občnem zboru 27. oktobra leta 1997¹¹.

Na občnem zboru 22. oktobra leta 2001 so sprejeli spremembo pravil glede spremembe sedeža društva s Tržaške ceste št. 25 na št. 23. Na občnem zboru 2. marca leta 2004 pa je bila pri imenu zbornika *Vrhniki razgledi* (Nauportus) črtana beseda *Nauportus*.

V Pravilih je navedeno, da je muzejsko društvo ustanovljeno z namenom ohranjanja in razvijanja domoznanskih, muzejskih in drugih kulturnih vrednot domačega kraja; društveno delovanje pa je omejeno na območje Vrhnike in kraje na jugozahodnem delu Ljubljanskega barja ter v njegovem hribovitem obrobju, ki predstavljajo širši vrhniški kot.

Društvo svoj namen dosega s povezovanjem rojakov, občanov in drugih oseb, ki želijo sodelovati pri razvijanju domoznanstva in muzejske dejavnosti, z zbiranjem in obdelo-

vanjem gradiva, prirejanjem predavanj, ekskurzij, razstav ter razvijanjem drugih dejavnosti. Društvo za spoznavanje preteklosti in sedanjosti ljudi in krajev v vrhniškem kotu sodeluje z drugimi muzeji, pristojnim zgodovinskim arhivom in zavodom za spomeniško varstvo ter znanstvenimi ustanovami, izdaja zbornik *Vrhniki razgledi* in druge domoznanske publikacije. Za uresničevanje svojih ciljev se povezuje tudi z drugimi organizacijami na območju Vrhnike, Slovenije in po svetu.

Članstvo

Ob 15-letnici Muzejskega društva je bil v 8. številu *Vrhniki razgledov* objavljen seznam vseh od leta 1992 do 2007 vpisanih članov. V vsem tem času se je v društvo vključilo 200 članov. Leta 1992 so bili v društvo vpisani 104 člani, 1993. leta 115, prav tolikšno število članov v letu 1994 in 1995, leta 1996 pa je bilo v Muzejsko društvo vpisanih že 125 članov. V letu 1997 je bilo v društvo vpisanih 140, v letu 1998 pa 159 članov, vendar je do zadnjega dne tega leta število članov zaradi smrti in odselitve padlo na 153. Društvo je

konec leta 1999 štel 156, konec leta 2000 pa 165 članov. V letu 2001 se je število članov povečalo na 170, v letu 2012 pa je v društvu 172 članov.

V veliki večini so se za članstvo odločili posamezniki, stanujoči na Vrhniki in v okoliških vaseh (Stara Vrhnika, Verd, Sinja Gorica, Drenov Grič, Ligojna, Podlipa, Smrečje, Šentjošt, Rovte). Posamezni člani pa so tudi iz Borovnice, Logatca, Dragomerja, Brezovice, Ljubljane, Postojne in celo iz Kranja, Celja ter Bleda¹².

Na občnem zboru, 15. maja 2012, so bili zaradi izrednih zaslug za delo društva proglašeni za častne člane društva Frančiška Zalaznik, Franci Dovč in Niko Šušteršič¹³.

Društvene aktivnosti v 20-letnem obdobju smo v tem prispevku prikazali po štirih petletnih obdobjih, in sicer kronološko ter v okviru tematskih sklopov; znotraj teh pa po vrstah dejavnosti, kot so: muzejski prostori, zbiranje gradiva, razstave, predavanja, srečanja in pogovori z občani, spominska obeležja, odzivi na aktualna vprašanja v občini, publicistična dejavnost, ekskurzije.

OBDOBJE 1992–1996

Po ustanovitvi društva se je začel uresničevati društveni program. Z vso zagnanostjo se je začelo zbirati in pripravljati gradivo za prvi muzejski zbornik¹⁴. So pa v prvih letih delovanje društva ovirale predvsem službene obveznosti ter zdravstvene in druge težave predsednika pa tudi nekaterih drugih članov izvršnega odbora društva¹⁵.

V letih 1992 in 1993 je društvo pripravilo več **predavanj oz. muzejskih večerov, pa tudi že prvo razstavo**. Razstavo z naslovom »Cvetje naših logov« je marca leta 1992 iz svojega herbarija pripravila Darja Stanič. Predavanje o florističnih posebnostih Slovenije »Rastli-

ne doma in na tujem« z diapozitivi pa je pripravil prof. dr. Tone Wraber¹⁶. 22. januarja 1993 je društvo organiziralo pogovor o ureditvi dela mesta Vrhnike ob Ljubljani, kjer je predstavnik PRIMIS-a (Zavod za načrtovanje, Vrhnika) inž. arh. Igor Vintar nakazal dileme, ki se pojavljajo zaradi le parcialno pripravljenih rešitev posameznih gradbenih posegov, in prikazal možnost prenove Stare ceste, kakor so jo videli in v diplomski nalogi obdelali študentje arhitekture (Vintar, Lenaršič, Furlan)¹⁷. Februarja je Tatjana Oblak predstavila svojo diplomsko nalogo z naslovom »Hiša v mitologiji in izročilu«¹⁸, dr. Ramovš pa je pripravil predavanje o kamninski podobi okolice Vrhnike¹⁹.

Za obdobje od leta 1994 do 1996 v društvenem arhivu niti v lokalnem časopisu ni podatkov o predavanjih in razstavah.

Aktivno se je društvo odzivalo na **aktualna vprašanja v občini**. Na zgoraj omenjenem sestanku 22. januarja 1993, kjer naj bi začrtali smernice za celovito urejanje Vrhnike, je bila dana pobuda za ustanovitev strokovne komisije za mestno prenovo in urejanje Vrhnike. V tem času se je pripravljala dokumentacija za graditev novega blagovnega centra na površinah nekdanje tovarne Kovinarska. Z lokacijo in s projektom ni soglašal Zavod za spomeniško varstvo. Nekatere udeležence je zaskrbelo, da bo spet zgrajen objekt, ki ne bo usklajen z vrhniško dediščino, saj investitor in projektanti niso upoštevali Zavodovega mnenja²⁰.

O tem sta nato na svoji seji, januarja 1993, razpravljala tudi izvršni in nadzorni odbor Muzejskega društva. Društvo je poslalo županu pismo. V njem je poudarilo, da mora biti vsak poseg na področju Vrhnike strokoven in dolgoročno utemeljen. Pri tem so mislili predvsem na Mulajevo hišo in novo trgovsko hišo; omenili pa so tudi nekatere druge probleme (Močilnik, Ljubljana

od izvira do Sinje Gorice, Mantova, predel Brega in okolice, nekdanji vojaški kompleks in poligon pod Tičnico, Klis) in ponovno predlagali ustanovitev »Strokovnega sveta za urbano prenovu Vrhnike«²¹, kar pa je pri občinskem izvršnem svetu naletelo na neodobravanje²².

Ob primeru Kovinarske je društvo menilo, da bi bilo potrebno izdelati idejni projekt z vsemi pogledi v kontekstu stare arhitekture ter ob upoštevanju posebnosti lokacije. Tak projekt pa bi bilo najlažje in najhitreje dobiti prek natečaja, katerega pokrovitelj bi bil izvršni svet občine. Vendar konkretnega odgovora s strani občinskega izvršnega sveta na takšen predlog ni bilo²³.

Člani izvršnega in nadzornega odbora so se sestali tudi maja 1993, na katerem so zopet razpravljali o urbanistični problematiki na Vrhniki, vezani na zgodovinske ostaline²⁴.

Še jeseni leta 1994 si v nekdanji občinski skupščini niso bili na jasnem o tem, ali je bil postopek za gradnjo trgovskega centra Loka zakonit ali protizakonit. Blagovnica pa je bila na koncu vseeno zgrajena, in to v zelo kratkem času, odprta pa v začetku julija leta 1995²⁵.

Zaživela je tudi **publicistična dejavnost**, saj so člani uredniškega odbora (dr. Branko Stanovnik – urednik, dr. Peter Habič, France Kvaternik, Jožica Rode, Jože Rode in Pavel Mrak) kmalu po ustanovitvi društva začeli pripravljati gradivo za prvi zbornik Vrhniki razgledi. Prispevki so bili v glavnem urejeni že do konca leta 1992, z vso skrbjo pa je tehnična urednica Cvetka Glumac prevzela nalogo priprave zbornika za tisk. Zapleti pri zbiranju denarja za izdajo so bili rešeni s pomočjo župana Vinka Tomšiča. Prva številka zbornika je izšla spomladi leta 1997²⁶.

Za mesec maj 1992 je bil napovedan ogled Idrije in muzejskih zbirk ob 500. letnici me-

sta²⁷. V poročilu predsednika društva za obdobje 1992–1997 je navedeno, da sta bili dobro sprejeti obe **strokovni ekskurziji** iz leta 1992 in 1993; prva po stari cesti čez Veharše v Idrijo, druga pa v Škofjo Loko, Poljane in Žiri²⁸. Za leta 1994–1996 v društvenem arhivu niti v lokalnem časopisu ni podatkov o izletih in ekskurzijah.

OBDOBJE 1997–2001

V arhivu društva so prvi podatki o občnih zbiorih šele od leta 1997 naprej. Predsednik društva, dr. Peter Habič, je preminil decembra 1998²⁹. Na februarškem občnem zboru leta 1999 je bila za predsednico izvoljena Marija Oblak Čarni³⁰, ki društvu predseduje še danes.

Ves čas je v društvu prisotno prizadevanje za **pridobitev ustreznega prostora**. Začetki segajo že v leto 1997, ko je Janez Verbič podal predlog o ustanovitvi posebnega Odbora za ureditev Muzejske hiše (predsednik Pavel Kunc), ki naj bi pripravil vsebinsko zasnovo muzeja in si prizadeval za pridobitev prostorov³¹.

Sprva so menili, da bo društvo dobilo svoje prostore v stavbi na Poštni ulici 1, ko bi bili izpraznjeni prostori vrta. Tudi Jurcova hiša ob Ljubljanci in Lenarčičeva hiša v Verdu sta bili med možnimi lokacijami, kakor tudi Komotarjeva, Mulajeva, Repova hiša, Rožmančeva kovačija in Maroltova domačija v Verdu. Člani odbora so v tem obdobju veliko razmišljali in načrtovali, kakšna naj bi bila muzejska hiša. Menili so, da je potrebno poiliti in začeti pripravljati zametke zbirk in pozivati občane k zbiranju etnografsko zanimivih predmetov³².

Ob koncu leta 1998 je kot možna lokacija muzejskih društvenih prostorov postala zanimiva adaptirana Mulajeva hiša³³, na sredi ni leta 1999 prostori v hiši Anice Czižek³⁴, v avgustu leta 1999 pa del pritličja v bivšem

Člani izvršnega odbora Muzejskega društva na sestanku prvič v svojih društvenih prostorih v Rokodelskem domu (od leve: Marička Rosenwirth, Milena Živec, Janez Verbič, Franci Dovč, Inka Krašovec, Branko Stanovnik, Nuška Železnik), fotografijo posnela Marija Oblak Čarni, 18. februar 2000.

Rokodelskem domu na Tržaški cesti št. 23 na Vrhniki³⁵. Ob podpori občine, zlasti župana Vinka Tomšiča, je društvo prostore v nekdanjem Rokodelskem domu konec leta 1999 tudi dobilo³⁶.

V letu 1999 je člane društva poleg pridobitve muzejskih prostorov v veliki meri zaposlovalo vprašanje, kako najti možnost za pridobitev velike zbirke (prek 1000) arheoloških predmetov, ki jih je pri svojih dolgoletnih potapljanjih v Ljubljani in Bistri našel Miro Potočnik in jih ponudil Vrhniki v odkup. Občina Vrhnika in Muzejsko društvo sta bila za zbirko zelo zainteresirana, zaradi visoke cene in ker je bilo Ministrstvo za kulturo pripravljeno financirati le konserviranje predmetov in postavitve zbirke, pa je vprašanje ostalo odprto in je aktualno še danes³⁷. V tem letu so potekali tudi pogovori o prevzemu in postavitvi del akademskega slikarja Florisa Oblaka, vrhniškega rojaka, ki jih je bil pripravljen podariti svojemu rojstnemu kraju³⁸.

Po januarju 2000, ko je društvo prevzelo prostore v bivšem Rokodelskem domu³⁹, se

je društveno delovanje vidno razmahnilo. Društvo je lahko začelo zbirati gradivo za muzejsko zbirko o Vrhniki. Najprej so začeli z zbiranjem fotografij⁴⁰, v naslednjem letu pa so pri tem dali poudarek izdelkom vrhniškega fotografa Ivana Tišlerja⁴¹.

V obdobju 1997–2001 se je zvrstilo veliko *srečanj z rojaki, predavanj in razstav*. Sprva je društvo prirejalo srečanja z rojaki, kasneje so nadaljevali s srečanji z občani. Januarja 1998 so organizirali pogovor z dr. Francetom Habetom⁴², marca srečanje s prof. dr. Mihom Japlom ter prof. dr. Brankom Stanovnikom⁴³ in novembra pogovor s patrom Jožetom Cukaletom⁴⁴. V tem letu so pripravili tudi dva muzejska večera: marca je imela Marija Oblak Čarni predavanje z naslovom »Pogled v arhive⁴⁵, aprila pa Sergej Kapus predavanje z naslovom »Petkovšek, slikarstvo ali mit«. Peter Hawlina, dr. Tone Pisanski in Lojze Kobi, člani Slovenskega rodoslovnega društva, pa so maja govorili o rodoslovju⁴⁶.

V začetku januarja 1999 so pripravili predavanje in razstavo o novih odkritjih v znani

kraški Kačni jami pri Divači. Predaval je Miran Nagode. V uvodnem delu pa je bila krajša spominska slovesnost, v decembru 1998 umrlemu predsedniku Muzejskega društva dr. Petru Habiču⁴⁷. Februarja tega leta sta bili organizirani še predavanji Bojana Gabrovška »Popotovanje od Grčije do Indije« ter Nataše Oblak, ki je predstavila svojo diplomsko nalogo »Prenova Kotnik – Lenarčičevega posestva v Verdu pri Vrhniki«⁴⁸. Novembra pa je ob 130-letnici rojstva in 50-letnici smrti slikarja Mateja Sternena (1870–1949) o njegovem delu predaval dr. Andrej Smrekar, direktor Narodne galerije. Kot uvod v predavanje so predvajali film o slovenskih impresionistih⁴⁹.

Avgusta 2000 so v društvu pripravili razstavo dotlej zbranih fotografij, ki so jo naslovili: »Iz naših albumov«⁵⁰. Decembra tega leta pa je bilo organizirano srečanje s predstavniki Markljevega rodu, ki so dali Vrhniki kar osem fotografov. Srečanje je spremljala priložnostna razstava⁵¹. Oktobra leta 2001 so pripravili pogovor o vrhniškem fotografu in kulturnem delavcu Ivanu Tišlerju (1887–1983), spremljan prav tako z razstavo⁵².

Ena od pomembnih dejavnosti društva so **spominska obeležja pomembnim Vrhničanom**. Aprila 1999 so postavili spominsko ploščo slikarju Jožefu Petkovšku (1861–1898), ob 100-letnici njegove smrti⁵³. Slovesnost ob odkritju spominske plošče na rojstni hiši v Verdu je spremljala priložnostna razstava reprodukcij Petkovškovih slik v galeriji Kašča⁵⁴.

Decembra leta 1999 so postavili spominsko ploščo na nekdanji Sternenovi domačiji v Verdu rojaku, slikarju, grafiku in restavrtorju Mateju Sternenu (1870–1949)⁵⁵. Tudi to odkritje je spremljal krajši kulturni program in v galeriji Kašča priložnostna razstava nekaterih slikarjevih del, ki so v privatni lasti⁵⁶.

V letu 2000 je minilo 70 let od smrti in v letu 2001 150 let od rojstva rojaka slikarja Simona Ogrina (1851–1930). Ob teh obletnicah je Muzejsko društvo Vrhnika ob podpori občine Vrhnika oktobra 2001 postavilo spominski obeležji na slikarjevi rojstni hiši na Stari Vrhniki in na hiši na Vrhniki, kjer je slikar živel in ustvarjal⁵⁷. Proslavljanje slikarjeve 150-letnice rojstva pa je društvo uskladilo s

Priprava razstave Muzejskega društva Vrhnika: Iz naših albumov (od leve: Inka Krašovec, Marija Oblak Čarni, Milena Živec, Nuška Železnik), fotografijo posnela Nataša Oblak, 22. avgust 2000.

Cankarjevem domom, ki je izdal Ogrinovo monografijo, in Rodoslovno sekcijo, ki je pripravila slikarjev rodovnik⁵⁸.

Društvo je imelo v programu za leto 2001 tudi postavitev spominske plošče bratoma, arhitektu Ivanu Johnu in duhovniku in profesorju čebelarstva Francu Francisu Jagru, rojenima v železniški čuvajnici nad Bistro (čuvajnica danes ne stoji več). Po mnenju ljubljanskega Regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine pa je bilo potrebno nekatere podatke, zlasti o njunem bivanju v Bistri, kjer naj bi ploščo postavili, še natančneje preveriti v arhivski dokumentaciji. Zato se je postavitev spominske plošče zavlekla⁵⁹.

V tem času je bila v občini **aktualna problematika** barje (urbanizacija, ohranja kmetijstva idr.). Spomladi 1998 je bil podpisan medobčinski sporazum o sodelovanju pri razglasitvi krajinskega parka Barje. Novembra 1998 je občina v sodelovanju z Muzejskim društvom in Zvezo kulturnih društev na Vrhniki organizirala odmevni posvet z naslovom »O sožitju na zahodnem delu Barja«. Kot pripravo na ta posvet je Muzejsko društvo imenovalo poseben pripravljalni odbor, katerega vodja in koordinator je bil dr. Peter Habič⁶⁰.

V letih 1999 in 2000 so v društvu veliko govorili o vprašanjih, ki so se dotikala kulturnih spomenikov in njihovega evidentiranja na vrhniškem območju, v zvezi z novim zakonom o naravni in kulturni dediščini. Menili so, da bi tudi društvo moralo imeti (novejši) pregled/seznam spomenikov kulturne in naravne dediščine vrhniškega prostora⁶¹. V decembru 2001 je društvo z namenom seznanjanja širšega kroga občanov o kulturni dediščini v vrhniški občini in njeni zaščiti organiziralo predavanja konservatorjev iz Regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine z naslovom »Kulturna dediščina – vrednote današnjega časa«⁶².

Člani društva pa so na svojih sejah razpravljali tudi o poimenovanju nove šole, ki je bila zgrajena v letu 2000. Bili so mnenja, da naj bi bilo ime nove šole povezano z Vrhniko oz. naj bi šola nosila ime enega njenih zaslužnih občanov, npr. G. Jelovška, I. Michlerja, M. Sternena, J. Petkovška, P. Habiča, F. Habeta ali I. Jagra⁶³.

Pozornost so namenili tudi **publicistični dejavnosti**. Ob izidu prve številke zbornika Vrhniki razgledi so leta 1997 ugotavljali, da je širši vrhniški javnosti slabo poznan in je vse preveč zaprt v muzejski društveni krog⁶⁴. Zato so bile leta 1997 in 1998 podane razne pobude, kako bi zbornik bolj približali javnosti in prodali več izvodov⁶⁵. Pripravili so že drugo številko, ki je prinesla zgodovinsko povest »Rdeče nebo«. Po ljudskem izročilu jo je napisal Ivan Malavašič iz Podlipa. Zaradi finančnih težav je izšla šele poleti 1999⁶⁶.

Poleti 2000 je društvo s Cankarjevem domom in z občino Vrhnika izdalo zgibanko o rimskem zapornem zidu nad Vrhniko, z naslovom »Claustra Alpium Iuliarum: Rimski zid v Sloveniji, Sektor: Verd – Zaplana nad Vrhniko«, ki jo je napisal arheolog dr. Marko Frelih⁶⁷. Sodelovalo je tudi pri pripravi monografije o slikarju Simonu Ogrinu, ki jo je Cankarjev dom izdal leta 2001⁶⁸.

Decembra 2000 pa je izšla tretja številka Vrhnških razgledov, ki je prinesla prispevke s posvetovanja o Sožitju na zahodnem delu Barja. Posvečena je bila pokojnemu predsedniku društva Petru Habiču, ki je posvet o Barju leta 1998 organiziral in vodil⁶⁹.

Na občnem zboru društva oktobra 2001 so bili društveni člani seznanjeni z odstopom urednika zbornika Branka Stanovnika. Ker so bili drugi člani uredništva pripravljeni ostati, se je izvršni odbor odločil, da bodo z izdajanjem nadaljevali⁷⁰. Uredništvo je prevzela Marija Oblak Čarni.

Marca 1998 je društvo organiziralo *izlet* na Dolenjsko z ogledom arheoloških izkopanin na Kapiteljski njivi v Novem mestu in ogledom galerije v Kostanjevici⁷¹. Za september 1998 načrtovani izlet v Idrijo, Most na Soči in Kobarid pa so odpovedali zaradi slabega vremena⁷².

Že za leto 1999 načrtovani pohod ob ostan-kih rimskega zidu od Verda do Zaplane in obisk razstave o Celjskih grofih v Celju⁷³ je društvo izpeljalo leta 2000. Aprila 2000 so si pod strokovnim vodstvom dr. Marka Freliha ogledali ostanke rimskega obrambnega zidu nad Strmico in Zaplano, na Lanišću in Hrušici. Maja pa so se podali v Šempeter v Savinjski dolini, kjer so si ogledali staro rimsko nekropolo, in v Celje, kje so obiskali Pokrajinski muzej in razstavo o celjskih grofih, celjske zgodovinske spomenike in stari celjski grad⁷⁴.

OBDOBJE 2002–2006

Pomemben dogodek v tem obdobju je bil sklep Ministrstva za kulturo z dne 28. maja 2004, da Muzejskemu društvu podeli status društva, ki deluje v javnem interesu na področju kulture⁷⁵.

Zbiranju gradiva so tudi v tem času posvetili veliko pozornosti. Poleg fotografij so zbirali tudi drugo gradivo, kolikor jim je to dovoljeval prostor. Poudarek je bil na gradivu o: vrhniški Stari cesti, Novi vasi, pristanišču ob Ljubljani, fotografu in kulturnemu delavcu Ivanu Tišlerju, usnjarstvu na Vrhniki⁷⁶, čebelarstvu na Vrhniskem, parkih in dreveredih na Vrhniki, Olepševalnem društvu trga Vrhnike in njegove okolice ter padlih občan-ih v prvi svetovni vojni⁷⁷.

V letu 2005 in 2006 so zbirali gradivo za dva dolgoročnejša projekta, in sicer o vrhniških učiteljih in vrhniških županih. Pozornost v letu 2006 so posvetili tudi iskanju in zbira-

nju gradiva o mlinih, žagah in malih elek-trarnah, ki jih je nekoč poganjala Podlipšči-ca s svojimi pritoki⁷⁸. Kar 440 novih fotogra-fij je društvo pridobilo v letu 2005, v letu 2006 pa še dodatnih 450 (društvo je tako v tem času imelo zbranih že prek 2000 kosov fotografij).

V letu 2004 je bila uresničena tudi ena od idej, za katero je društvo dajalo pobude že od konca 90. let. Vrhnika je prevzela dona-cijo akademskega slikarja Florisa Oblaka (1924–2006). Maja 2004 je bila odprta stal-na zbirka njegovih slik, ki jo je slikar še sam uredil. Slike so namestili v Rokodelskem domu, v prostorih, v katerih je delovalo dru-štvo⁷⁹, ki je obdržalo le manjšo sobo. S tem se je sicer društvu zmanjšal problem plače-vanja najemnine, a društvo ni imelo več pro-stora za deponiranje zbranega gradiva. Že zbrano gradivo je začasno shranil Cankarjev dom v svojem pododruju⁸⁰.

Še vedno pa je ostala aktualna dolgoletna društvena pobuda za pridobitev in postavi-tev zbirke arheoloških predmetov, najdenih v Ljubljani, ki jih je Vrhniki v odkup ponu-dil Miro Potočnik. Še vedno so iskali možno-sti za njeno pridobitev.

Eden izmed uspešnih načinov seznanjanja širšega kroga krajanov z zanimivimi tema-mi in ljudmi iz zgodovine kraja in obenem z delom društva **so tudi razstave, predava-nja in srečanja z občani**. Januarja 2002 je društvo v Cankarjevem domu pripravilo pre-davanje Tatjane Oblak Milčinski o etnološki temi »Vrata v Verdu – oblikovni in simbol-ni pomen hišnih vhodov«, kar je bila tema njene magistrske naloge⁸¹. Marca 2002 sta o vrhniških rojakih Francu – Francisu in Ivanu – Johnu Jager govorila Franci Dovč in Pavel Mrak⁸². Od septembra do oktobra je bila v Cankarjevem domu na ogled naravoslovna razstava o pivških presihajočih jezerih, av-torice Špele Habič⁸³. Decembra 2002 pa so v

prostorih društva⁸⁴ pripravili srečanje z občani in razgovor o vrhniških usnjarnah »Iz zgodovine usnjarstva na Vrhniki«, s spremljajočo razstavo v prostorih društva in uvodnim predavanjem Olge Pivk.

17. junija 2003 je na društvenem sestanku arhitektka Mateja Popit predstavila svojo vizijo vrhniške mestne hiše, ki jo je obdelala v diplomski nalogi na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani.

Avgusta 2003 so predstavili (poster) duhovnika in čebelarja Francisa Jagra na svetovnem čebelarskem kongresu v Ljubljani. Septembra 2003 je društvo v sodelovanju s Cankarjevim domom pripravilo razstavo o rimskem zapornem zidu z naslovom »Aj-dovski zid na Vrhniskem«, avtorice Ivanke Kurinčič⁸⁵. Na razstavi so sodelovale tudi šole oz. občine Velike Lašče, Preserje in Loški Potok, ker po njihovem ozemlju poteka del rimskega zidu. V času razstave je 10. septembra v Cankarjevem domu predaval dr. Marko Frelih o primerjavi Rimskega zidu pri nas in Zidom cesarja Hadrijana v Veliki Britaniji. Decembra 2003 pa so pripravili srečanje z občani in razstavo o čolnarjenju po Ljubljani z naslovom »Ko je bila Vrhnika še pristanišče«, z uvodnim referatom Olge Pivk⁸⁶.

V sodelovanju s Cankarjevim domom je društvo od januarja do februarja 2004 postavilo na ogled večjo razstavo o usnjarstvu – ki je bila razširjena razstava iz decembra 2002 – z naslovom »Razvoj usnjarstva na Vrhniki«. Na njej sta se s svojim gradivom predstavili še usnjarni Šoštanj in Tržič⁸⁷. Razstavo so junija prenesli še v Tehniški muzej v Bistri, kjer je bila na ogled do septembra 2004⁸⁸. Decembra 2004 pa so Vrhnčanom z razstavo in s predavanjem obudili spomin na »Parke in drevorede na Vrhniki«. Kot uvod pa so pripravili še pogovor z občani⁸⁹.

Marca 2005 je predaval strokovnjak za arheologijo barja, dr. Anton Velušček. Predstavil je okoliščine najdbe več tisoč let starega kolesa z osjo na Starih Gmajnah pri Verdu⁹⁰. Veliko priprav je terjala oktobra 2005 odprta razstava »Vrhnika v prvi svetovni vojni: 1914–1918«. Podatke zanjo sta avtorja Olga Pivk in Janez Žitko iskala celo v Vojnem arhivu na Dunaju. Pomemben doprinos k zgodovini kraja je bil razstavljeni seznam prek 200 v vojni padlih občanov (pripravil Janez Žitko), ki ga Vrhnika dotlej še ni imela⁹¹.

V letu 2006 je društvo pripravilo tri razstave, vse v sodelovanju Zavoda Ivana Cankarja. Na razstavi »Ljudstvu je spomenik vseč ...«, avtorjev Marije Oblak Čarni in Igorja Berginca, ki je potekala maja in junija, ob 130. obletnici rojstva Ivana Cankarja, so prikazali dolge in zapletene priprave za postavitve spomenikov pisatelju na Vrhniki (1930) in v Ljubljani (1982).⁹² Junija so z vrhniškimi čebelarji postavili razstavo ob 100-letnici Čebelarskega društva⁹³, septembra in oktobra pa je bila odprta razstava »Vrhnika na pomembni evropski poti«, s prikazom Vrhniške kot izjemno pomembne prometne in strateške točke že od davnine. Pripravili so jo: Janez Kos, Ivanka Kurinčič, Marija Oblak Čarni in Igor Berginc⁹⁴.

Za *postavitev spominskega obeležja* bratoma Jager so iskali možnosti tudi v tem obdobju.⁹⁵ V letu 2006 pa so sklenili postaviti spominsko obeležje tudi vrhniškim krasoslovcem: dr. Francetu Habetu, Ivanu Michlerju in dr. Petru Habiču. Priprave so stekle že v letu 2006, a je medtem prišlo do zamenjave lastnika zemljišča v Močilniku, kjer naj bi spomenik postavili, in delo se je zavleklo še v leto 2007⁹⁶.

Društvo se je tudi v tem obdobju *odzvalo na aktualna vprašanja v občini*. V letu 2003 in 2004 je z občino sodelovalo pri obeležitvi vrhniških stoletnic (vodovoda, šole, hranilni-

ce in mlekarne ter ceste Podlipa-Smrečje). Sodelovali so v posebnem odboru, ki ga je župan imenoval avgusta 2003. Prispevek društva je bila na to temo pripravljena peta številka zbornika Vrhniški razgledi⁹⁷. Sodelovali so tudi pri pripravi jubilejnega koledarja »100 let Jelovškove Vrhniške«⁹⁸ in pri pripravi vesti o življenju na Vrhniku pred stoletjem za objavo v lokalnem Našem časopisu⁹⁹.

V letu 2005 pa si je društvo prizadevalo preprečiti prodajo ene od vrhniških zgodovinsko najpomembnejših stavb, »Stare pošte«. V ta namen so zbrali podatke o njenem kulturno-zgodovinskem pomenu, obvestili so predstavnike na občinskem in državnem nivoju, v lokalnem časopisu so objavili informativni članek, podali izjavo na lokalnem radiu in za pomoč zaprosili vse pristojne, da bi spomenik, ki je bil tudi kvalitetno restavriran, ostal v lasti občine¹⁰⁰. Vendar niso uspeli.

Na rimski zaporni zid (Claustra Alpium Iuliarum), neprecenljiv arhitektonski spomenik, star 1700–1800 let, katerega velik del se nahaja na območju med Verdrom in Zaplano nad Vrhniko, je društvo opozarjalo že ves čas. Leta 2000 so izdali zgibanko o rimskem zidu in objavili članek v Vrhniških razgledih, št. 5. Leta 2003 so pripravili razstavo z naslovom »Ajdovski zid« (kakor je to zaporo imenoval Valvasor v svoji Slavi vojvodine Kranjske leta 1689), avtorice Ivanke Kurinčič. Iskali so možnosti za pripravo medobčinskega projekta za njegovo zaščito in s tem povezavo z drugimi občinami, kjer zid poteka. V letu 2006 je bilo videti, da so se zadeve na tem področju nekoliko premaknile. Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije je organizirala posvet o rimskem zapornem zidu, ki so se ga v imenu občine Vrhnika udeležile predstavnice društva in Zavoda Ivana Cankarja. Na podlagi zaključkov posvetovanja je bila pri Zavodu Ivana

Cankarja formirana skupina (vodja Marija Zakrajšek, v njej tudi predstavniki muzejskega društva), ki naj bi iskala možnosti za pridobitev finančnih sredstev za zaščito tega spomenika in njegovo predstavitev kot turistično-izobraževalne točke¹⁰¹. Skupina se je sešla jeseni 2006, kjer so se dogovorili, da bodo občino Vrhnika seznanili s svojimi idejami o zaščiti zidu in v ta namen pripravili projekt¹⁰².

Pomanjkanje finančnih sredstev za izdajo **publikacije** Vrhniški razgledi je na začetku obdobja 2002–2006 močno pestilo društvene članke oz. uredniški odbor. Članki za četrto številko zbornika so bili namreč zbrani že konec leta 2001¹⁰³, vendar se je društvo znašlo pred vprašanjem, kako jo brez pomoči občine izdati. Problem so nato rešili društveni člani sami s prostovoljnim delom in z donacijami¹⁰⁴. Zbornik je izšel spomladi 2003. Z vsebinsko zanimivo in oblikovno lepo knjigo je bil prebit led. Na pomoč je priskočil Cankarjev dom, ki je bil pripravljen izdajanje zbornika finančno podpreti. Od naslednje številke naprej publikacija v soizdajateljstvu izhaja kontinuirano vsako leto.

V letu 2003 so začeli s pripravami na peto številko¹⁰⁵. Izšla je spomladi 2004. S prispevki o vrhniškem vodovodu, gradnji šole, kmetske posojilnice, ceste Podlipa-Smrečje je bila nekakšen uvod v proslavljanje vrhniških stoletnic. Prvič pa jo je izdalo in založilo Muzejsko društvo skupaj s Cankarjevim domom Vrhnika. Šesta številka je izšla decembra leta 2005¹⁰⁶. Decembra 2006 je izšla sedma številka, katere del je bil posvečen Ivanu Cankarju ob 130. obletnici njegovega rojstva¹⁰⁷. Soizdajatelj te številke zbornika je bil medtem ustanovljeni Zavod Ivana Cankarja za kulturo, šport in turizem Vrhnika.

V tem obdobju je bilo veliko **izletov**. Aprila leta 2003 so si pod vodstvom dr. Marka Freliha ogledali ostanke rimskega zapornega

Člani Muzejskega društva Vrhnika na izletu v Mokronogu. Na mestu, kjer je nekoč stala Kalinova tovarna usnja, razlaga njeno usodo Marko Kapus, 24. september 2005 (foto: Marija Oblak Čarni).

zidu nad Verdom¹⁰⁸, junija pa okrogli stolp pri vrhniškem pokopališču, ki je del nekdanjega rimskega vojaškega tabora na Hribu; rimsko nagrobno ploščo, vzdano pri vhodu v cerkev sv. Pavla; Turnovše ter restavrirani stolp in del rimskega zapornega zidu ob stari cesti proti Logatcu¹⁰⁹. Del zahodnega jugoslovanskega obrambnega sistema na Strmici in Zaplani, t. i. Rupnikovo linijo, ki je bila zgrajena pred drugo svetovno vojno, pa so si ogledali oktobra 2004¹¹⁰. Zadnja dva ogleda je organizirala in vodila članica društva Nuška Železnik.

V letu 2005 je društvo organiziralo dva izleta: maja so si udeleženci ogledali ostanke starega jugoslovanskega obrambnega sistema, tokrat na Ljubljanskem vrhu¹¹¹, po katerih jih je vodil ing. Andrej Pajnič; septembra pa so se podali v Mokronog, Sevnico in na Vranje. Po ogledu Mokronoga, od koder se je leta 1944 preselila na Vrhniko Kalinova usnjarna, so se povzpeli na Žalostno goro z umetnostno-zgodovinsko zanimivo božjepotno cerkvijo, nato so si v Sevnici ogledali stari Sevniški grad in Lutrovo klet; pot pa jih

je na koncu vodila še do Ajdovskega gradca nad Vranjim. Izlet je vodila Elica Brelih¹¹².

Društveni člani so si februarja 2006 ogledali razstavo Gabrijel Gruber v Arhivu republike Slovenije¹¹³, maja pa so obiskali Posočje. Ogledali so si kulturno-zgodovinske znamenitosti Mosta na Soči ter obiskali kobariški Muzej soške fronte in italijansko kostnico. Tudi ta izlet je vodila članica društva Elica Brelih.¹¹⁴

OBDOBJE 2007–2011

Društvo je v tem obdobju postalo prejemnik občinskega priznanja. Občina Vrhnika mu je ob občinskemu prazniku maja 2010 podelila srebrno plaketo Ivana Cankarja in listino – priznanje za dolgoletne uspehe in izjemne dosežke trajnega pomena pri ohranjanju zgodovinskega spomina¹¹⁵.

Društvo je še naprej pestilo **pomanjkanje prostora**. Zato so tudi v letih 2007–2011 zbirali le fotografije in dokumente, ne pa predmetov. V letu 2007 so društveni člani zbrali

podatke o županih: dr. Janku Maroltu, mag. Stanku Hočevanju, Josipu Verbiču in Ignaciju Hrenu ter o učiteljicah Ani Pour Suhadolc in Mariji Mlakar. Posebej so se posvetili zbiranju gradiva o zgodovini hiš in prebivalcev na vrhniški Stari cesti. Posneli so dva nova zapisa narečnega govora. Kljub pomanjkanju prostora pa so zaradi dragocenosti kupili harmonij, izdelan v nekdanji Lenarčičevi tovarni na Vrhniki. Finančno sta nakup podprla občina in Zavod Ivana Cankarja¹¹⁶. Harmonij danes krasi predverje Cankarjevega doma.

V letu 2008 je društvo zbralo nekaj dokumentov in fotografij. Pridobili so podatke o županu Francu Tršarju, učiteljicah Mariji Pleško in Ljudmili Sirnik in o učitelju Francu Stojcu ter zbrali nekaj podatkov o dogodkih ob koncu prve svetovne vojne¹¹⁷.

V letu 2009 so zbrali 276 fotografij, pridobili gradivo in ustne vire o učiteljicah Mariji Marinko in Antoniji Završnik, o učitelju in šolskemu upravitelju Emilu Milanu Schiffrerju ter še o županu Francu Tršarju. Pomagali so pri zbiranju gradiva o glasbenih dejavnostih na Vrhniki, sokolskem gibanju in o športu na Vrhniki po drugi svetovni vojni. Poskrbeli so za obnovo starega harmonija¹¹⁸.

V letu 2011 se je društvo zanimalo za arhiv in zbirko receptur propadle tovarne IUUV, kar je bilo v stečajni masi naprodaj. Arhiv in knjižnico je nato kupila Cankarjeva knjižnica. Vprašanje receptur je zaradi visoke cene ostalo odprto. Društvo tudi nameravanega nakupa petih slik vrhniških avtorjev ni realiziralo¹¹⁹. V tem letu so zbrali nekaj fotografij in pisnega gradiva. Najpomembnejša je bila pridobitev dela osebnega fonda Rafaela Ogrina (1885–1966), ljubiteljskega raziskovalca vrhniške zgodovine¹²⁰.

V sodelovanju z Zavodom Ivana Cankarja je društvo v letu 2009 končalo projektno

nalogo »Muzej Vrhnika« v okviru strategije razvoja kulture, turizma in športa na Vrhniki (avtorja Marija Oblak Čarni in Janez Kos), v kateri je podana idejna zasnova vrhniške muzejske zbirke. V njej bi predstavili poleg geoloških obdobij s fosili favne in flore premično kulturno dediščino z območja občine Vrhnika iz vseh zgodovinskih obdobij, umetniška dela vrhniških slikarjev in izdelke umetne obrti. Rdeča nit predstavitve vseh zgodovinskih obdobij bi bila Vrhnika kot kraj na pomembni evropski poti in tu je najpomembnejša Ljubljana in njena bogata kulturna dediščina. Med možnimi zbirkami za muzej je v projektni nalogi predvidena tudi Potočnikova zbirka predmetov iz Ljubljane, že pred leti ponujena Vrhniki. Od možnih stavb za namestitev zbirke projekt predvideva »Staro pošto« ali poslopje nekdanjega skladišča idrijskega rudnika ob Ljubljani, poslopje nekdanje mlekarne ali poslopje vrtca na Poštni ulici¹²¹. Medtem ko načrt za vrhniško muzejsko zbirko čaka na realizacijo, je bila septembra 2011 Vrhnika seznanjena z vzpodbudno vestjo, da želi Mestni muzej Ljubljana Potočnikovo zbirko najdb iz Ljubljane predstaviti na Vrhniki. Potrebno bi bilo torej čim prej poiskati prostor. Prostorski problem in željo po krajevni muzejski zbirki je društvo v letu 2011 predstavilo tudi novemu županu Stojanu Jakinu. Izrazili so tudi željo po multivizijski predstavitvi vrhniške zgodovine na podlagi v zadnjih letih pripravljenih razstav. Kot možni prostor za multivizijo in tudi za muzejsko zbirko je društvo videlo tudi v praznem pritličju objekta na Tržaški cesti 24, ki je v lasti občine. Podžupan Janko Skodlar pa je menil, da so tamkajšnji prostori v zelo slabem stanju in da bi veljalo razmisliti o umestitvi multivizije v sklop prenove Cankarjeve knjižnice¹²².

Zametek muzeja pa na Vrhniki že imamo, in sicer leta 2004 pridobljeno in urejeno zbirko umetniških del akademskega slikarja Florisa Oblaka.

Z razstavo o mlinih in žagah na Podlipščici društvo gostuje v Kozjem. Na fotografiji od leve: Štefan Skledar, Edvard Krofl, Marija Oblak Čarni, Slavko Kremenšek, (?), Anže Stržinar, Olga Pivk, Zvone Šemrl, Dragica Šemrl, Gregor Novak, Dragica Pelan, Neda Novak, Francka Zalaznik, (?), Marija Coren, Iva Pečar. Fotografijo posnel Janez Žitko, 25. maj 2007.

Društvo je v obdobju 2007–2011 pripravilo več **razstav in predavanj**. Marca 2007 je bila odprta razstava »Voda teče, mlini meljejo, žage pojo« (avtorja Olga Pivk in Janez Žitko), ki jo je društvo pripravilo v sodelovanju z Zavodom Ivana Cankarja¹²³ in s katero se je predstavilo tudi zunaj domače občine. Od maja do julija 2007 je z njo gostovalo v Kozjem v muzejski hiši Kroflov mlin¹²⁴ in avgusta še v Podlipi¹²⁵. Na povabilo Tehniškega muzeja v Bistri je društvo razstavo o usnjarstvu, ki so jo nekoliko izpopolnili, na novo tehnično opremili in zdaj naslovili »Od obrtnih delavnic do Industrije usnja Vrhnika«, septembra 2007 postavilo v Tehniškem muzeju v Bistri¹²⁶.

Leta 2008 so se zvrstile spet tri razstave: marca je društvo v sodelovanju s Cankarjevim domom odprlo razstavo »Stara cesta na Vrhniki« s podnaslovom »Hiše se spreminjajo, sledovi ostajajo«, avtorice Polone Ro-

blek¹²⁷. Junija se je društvo z razstavo »Lubi Slovenci«, ki so jo pripravili v sodelovanju s Cankarjevim domom in Cankarjevo knjižnico, vključilo v vseslovensko počastitev 500-letnice rojstva Primoža Trubarja¹²⁸ (avtorja Marija Oblak Čarni in Igor Berginc). Septembra pa so s Turističnim društvom Blagajana in z Zavodom Ivana Cankarja pripravili razstavo, posvečeno 120. obletnici delovanja Olepševalnega društva na Vrhniki (avtorja Marija Oblak Čarni in Igor Berginc)¹²⁹.

Naslednje leto je društvo pripravilo dve razstavi: junija 2009 so v okviru Argonavtskih dnevov oz. Grškega večera odprli razstavo fotografij in dokumentov o vrhniškem Gradšču skozi stoletja¹³⁰, novembra pa v sodelovanju z Zavodom Ivana Cankarja spominsko razstavo o življenju in delu preminulega karikaturista Vrhničana Marjana Bregarja (1928–2009) z naslovom »Črta kot spomin« (avtorica Ana Tršar)¹³¹.

V letu 2010 so postavili dve razstavi. Ob 65. obletnici osvoboditve je društvo v sodelovanju s Cankarjevo knjižnico, z Zavodom Ivana Cankarja in Zvezo borcev za negovanje tradicij NOB maja odprlo razstavo o dogajanju na Vrhniki v času druge svetovne vojne »Slike iz vojnih dni z Vrhnike in okolice 1941–1945« (avtorici Marija Oblak Čarni in Anja Frković)¹³². Razstava »Brata Jager« o duhovniku in čebelarju Francu – Francisu Jagru in arhitektu Ivanu – Johnu Jagru, avtorice Nataše Oblak Japelj, je bila v sodelovanju z Zavodom Ivana Cankarja na ogled novembra in decembra tega leta¹³³.

Spomladi 2011 je društvo v sodelovanju z Zavodom Ivana Cankarja pripravilo razstavo o Voljčevi cesti in Klisu, avtorice Polone Zadnikar (na ogled maja in junija)¹³⁴. Maja 2011 je društvo razstavo o usnjarstvu na Vrhniki postavilo v Usnjarskem muzeju v Šoštanju. Z razstavo o bratih Jager je junija gostovalo v Urbanističnem inštitutu v Ljubljani¹³⁵, novembra pa v Kulturnem domu v Cerknici¹³⁶. Decembra 2011 sta društvo in Cankarjev dom v počastitev 150-letnice rojstva slikarja Jožefa Petkovška (1861–1899) pripravila Petkovškov večer s predvajanjem Klopčičevega filma »Nori malar« in predavanjem dr. Milčka Komelja o slikarjevem življenju in delu¹³⁷.

V tem obdobju je društvo nadaljevalo s pripravami na *postavitev spominskega obeležja* trem vrhniškim krasoslovcem. Leta 2008 jim je uspelo pridobiti zanj prostor¹³⁸ in decembra tega leta so ga v Močilniku odkrili¹³⁹. Uspešno so zaključili tudi obsežne priprave za postavitev spominske plošče bratoma Francu – Francisu in Ivanu – Johnu Jager, ki so trajale že od leta 2002¹⁴⁰. Maja 2010 so jo odkrili na obzidju zunanjega grajskega dvorišča v Bistri¹⁴¹.

Aktualna vprašanja v občini. Po sklepu občnega zbora je društvo februarja 2008 ob-

čini Vrhnika predlagalo naj eno izmed novih ulic imenuje po Stevanu Švabiću (kot se je nekoč že imenovala današnja Ljubljanska cesta na Vrhniki), in sicer zaradi pomembne vloge tega komandanta srbske vojske v Sloveniji pri zaustavitvi prodiranja italijanske vojske na slovensko ozemlje novembra 1918, že po sklenitvi premirja¹⁴².

Publikacije. V tem času so izšle 8., 9., 10., in 11. številka zbornika Vrhnikiški razgledi, ki jih je Muzejsko društvo izdalo in založilo z Zavodom Ivana Cankarja za kulturo, šport in turizem Vrhnika. V letu 2011 so zbrali in pripravili prispevke tudi za 12. zvezek, ki je izšel v začetku leta 2012.

V tem obdobju so priredili *ekskurzije in izlete*, nekaj tudi v tujino. Maja 2007 so obiskali Krško, grad Rajhenburg, grad Podsredo, Kozje in Pilštajn. V Kozjem so prisostvovali odprtju razstave o vodnih pogonih na Podlipščici¹⁴³. Junija tega leta so se odpravili na Dunaj in si ogledali glavne znamenitosti mesta in kraje, povezane z delom in prisotnostjo naših ljudi (Cankarja, Plečnika)¹⁴⁴. Junija so si pod strokovnim vodstvom ogledali ljubljansko mestno jedro in obiskali semeniško knjižnico. Na Vrhniki pa so julija gostili predstavnike Muzejskega društva Kozje. Popeljali so jih po Podlipski dolini, kjer so si ogledali lokacije nekdanjih opuščanih in še danes ohranjenih mlinov, žag in elektrarnic¹⁴⁵.

V maju 2008 so organizirali ekskurzijo na Solnograško, kjer so si ogledali zgodovinsko mesto Hallstatt, vpisano na seznam svetovne kulturne dediščine, letovišče Bad Ischl in Salzburg, ki je imel veliko vlogo tudi v slovenski zgodovini¹⁴⁶. Maja 2009 so obiskali znana rečna pristaniška mesta v Nemčiji, kot je bila nekoč tudi Vrhnika, in sicer: Burghausen, Passau in Regensburg. V Regensburgu so si ogledali lepo ohranjeno staro pristaniško stavbo, kjer je urejena tudi muzejska zbirka¹⁴⁷.

Na južno Tirolsko je bila ekskurzija organizirana v juniju 2010. Na poti so si ogledali Lienz. V južni Tirolski pa je bil njihov prvi cilj mesto Brixen, v katerem so si ogledali mestne znamenitosti, med njimi muzej v škofovski rezidenci z zanimivo zbirko rezbarskih izdelkov (jaslice). Drugi dan pa so občudovali pokrajinsko prestolnico Bolzano in tamkajšnji arheološki muzej z znamenito 5000 let staro mumijo Oetzy¹⁴⁸. Maja 2011 so obiskali kraje ob reki Zali na Madžarskem. Ogledali so si muzej na prostem v Zalaegerszegu, v Zalavaru ostanke Blatenskega Kostela, središča slovanske države iz 9. stoletja, mestece Kestely in zdravilišče Hevis. Naslednji dan pa na poti do polotoka Tihany na Blatnem jezeru še predstavo čikošev – madžarskih konjskih pastirjev¹⁴⁹.

LETO 2012

Marca je bila v Cankarjevem domu razstava »Velika Ligojna – hiše in ljudje«, ki jo je pripravil Franci Dovč v sodelovanju s Cvetko Koderman. Konec marca je dr. Andrej Gaspari v predavanju »Nauportus in vrhniški prostor v prazgodovini« predstavil najnovejša odkritja arheoloških raziskav na Vrhniku. Maja je društvo sodelovalo s Cankarjevo knjižnico pri pripravi razstave vrhniških razglednic.

Ob občnem zboru 15. maja je društvo pripravilo krajšo slovesnost ob svoji 20-letnici. Na njej so predstavili novo številko zbornika Vrhniški razgledi, št. 12. Prisotne je nato nagovoril nekdanji župan ing. France Kvaternik, ki je pred 20 leti dal pobudo za ustanovitev društva. Zgodovinarica Nika Čelešnik je podala krajši prispevek o ustanavljanju društva in muzejske zbirke na Vrhniku že sredi 30. let prejšnjega stoletja. Za častne člane Muzejskega društva so razglasili: Franciško Zalaznik, Francija Dovča in Nika Šušteršiča. Muzejsko društvo pa je ob svoji 20-letnici prejelo priznanje Javnega sklada

RS za kulturne dejavnosti. Za popestritev prireditve je poskrbel glasbeni gost Smiljan Ogorelec.

Junija so na dokumentarni razstavi »Muzejsko društvo praznuje 20 let« (pripravile Nataša Oblak Japelj, Tatjana Oblak Milčinski, Marija Oblak Čarni) podali zgoščen pregled dosedanjega dela društva.

Sodelovali so pri pripravi spominske razstave slikarja Milogoja Dominka (1932–2011), ki je bila odprta v Cankarjevem domu novembra 2012. Zbirali so gradivo o Stari Vrhniku in nadaljevali z raziskavami in zbiranjem gradiva o vrhniških učiteljih, vrhniških mojstrih rezbarstva, Lenarčičevi tovarni harmonijev iz 19. stoletja idr. Pripravili so 13. številko zbornika Vrhniški razgledi.

SKLEP

Leta 2012 društvo praznuje svojo 20-letnico. Zaradi naraščanja in razraščanja njegove dejavnosti je nujno potrebno preseči okvir prostovoljstva in poiskati možnost, da bi Vrhnika dobila muzej, kjer bi lahko hranili predmete kulturne dediščine z njenega območja. V njem bi domačim in tujim obiskovalcem predstavili bogato zgodovino in vlogo Vrhnike v preteklosti. Muzej je bil med glavnimi cilji društvenih prizadevanj v preteklih dvajsetih letih.

Opombe:

- 1 Prispevek je nastal na podlagi diplomske naloge: »Tako je ustvarjen začetek novemu muzeju, ki obeta postati lepa kulturna ustanova ...« Razvoj muzejske dejavnosti v občini Vrhnika v 20. stoletju, ki jo je avtorica zagovarjala na Oddelku za zgodovino FF v Ljubljani leta 2012.
- 2 Peter Habič, *O Vrhniku in njenem današnjem položaju ter perspektivah*, v: Vrhniški razgledi (dalje: VR), leto 1 (1996), str. 84. (Dalje: Habič, *O Vrhniku*).
- 3 Branko Stanovnik, *Vrhniškim razgledom na pot*, v: VR, leto 1 (1996), str. 1. (Dalje: Stanovnik, *Vrhniškim razgledom*).
- 4 Habič, *O Vrhniku*, str. 85–87.

- 5 Marta Rijavec, *Iniciativni odbor za ustanovitev Vrhniškega muzejskega društva*, v: VR, leto 1 (1996), str. 227. (Dalje: Rijavec, *Iniciativni odbor*).
- 6 Peter Habič, Branko Stanovnik, *K pobudi za ustanovitve muzejskega društva na Vrhniki*, Naš časopis (dalje: NČ), leto 19, št. 179 (feb. 1992), str. 5.
- 7 Rijavec, *Iniciativni odbor*, str. 227.
- 8 S. S., *Ustanovili muzejsko društvo*, NČ, leto 19, št. 180 (mar. 1992), str. 1.
- 9 Muzejsko društvo Vrhnika (dalje: MDV), fascikel: 1992–2001, Pravila MDV.
- 10 Upravna enota Vrhnika, *Obvestilo društvom!*, NČ, leto 25, št. 229 (jan. 1997), str. 3.
- 11 MDV, fascikel: 1992–2001, Zapisnik rednega občnega zbora, dne 27. 10. 1997.
- 12 Niko Šušteršič, *Člani Muzejskega društva Vrhnika v letih 1992–2007*, v: VR, leto 8 (2007), str. 306–308.
- 13 MDV, fascikel: 2012, Marija Oblak Čarni, Zapisnik, Vrhnika, 15. 5. 2012.
- 14 S. S., *Od besed k dejanjem*, NČ, leto 19, št. 181 (apr. 1992), str. 7.
- 15 MDV, fascikel: 1992–2001, Poročilo predsednika na občnem zboru, 24. 11. 1997.
- 16 S. S., *Od besed k dejanjem*, NČ, leto 19, št. 181 (apr. 1992), str. 7.
- 17 Dragica Pelan, *Ureditev dela mesta Vrhnike ob Ljubljani*, v: VR, leto 1 (1996), str. 228. (Dalje: Pelan, *Ureditev*).
- 18 D. K., *Hiša v mitologiji*, NČ, leto 19, št. 192 (maj 1993), str. 10.
- 19 Poročilo predsednika na občnem zboru, 24. 11. 1997.
- 20 Pelan, *Ureditev*, str. 228–229.
- 21 Peter Habič, *Celovit pogled na razvoj*, NČ, leto 19, št. 190 (feb. 1993), str. 6.
- 22 Peter Habič, France Kvaternik, Polde Torkar, *Izjava Muzejskega društva*, NČ, leto 19, št. 192 (maj 1993), str. 6.
- 23 Prav tam.
- 24 MDV, fascikel: 1992–2001, Vabilo na 4. sestanek Izvršnega odbora MDV, Vrhnika, 25. 5. 1993.
- 25 N. Č., *Loka se vrača na Vrhniko*, NČ, leto 22, št. 212 (jun. 1995), str. 3.
- 26 Stanovnik, *Vrhniškim razgledom*, str. I–II.
- 27 S. S., *Od besed k dejanjem*, NČ, leto 19, št. 181 (apr. 1992), str. 7.
- 28 Poročilo predsednika na občnem zboru, 24. 11. 1997.
- 29 Branko Stanovnik, *Prof. dr. Peter Habič*, NČ, leto 26, št. 250 (jan. 1999), str. 7.
- 30 MDV, fascikel: 1992–2001, Zapisnik občnega zbora MDV, z dne 26. 2. 1999.
- 31 MDV, fascikel: 1992–2001, Zapisnika rednih občnih zborov, dne 27. 10. 1997 in 24. 11. 1997.
- 32 MDV, fascikel: 1992–2001, Zapisnik občnega zbora MDV, z dne 24. 11. 1997; Zapisniki 1., 2. in 3. seje IO MDV, z dne 8. 12. 1997, 16. 2. 1998 in 8. 6. 1998.
- 33 MDV, fascikel: 1992–2001, Zapisnik 4. seje IO MDV, z dne 14. 12. 1998.
- 34 MDV, fascikel: 1992–2001, Zapisnik 3. seje izvršnega in nadzornega odbora MDV, z dne 25. 5. 1999.
- 35 *Muzejsko društvo Vrhnika*, NČ, leto 26, št. 256 (sept. 1999), str. 35.
- 36 MDV, fascikel: 1992–2001, Marija Oblak Čarni, Beležka razgovora z županom Vinkom Tomšičem, 1. 12. 1999.
- 37 MDV, fascikel: 1992–2001, Vinko Tomšič, Marija Oblak Čarni, Sofinanciranje odkupa zbirke arheoloških predmetov, Vrhnika, 16. 7. 1999.
- 38 MDV, fascikel: 1992–2001, Zapisnik 6. seje IO MDV, z dne 14. 1. 2000.
- 39 MDV, fascikel: 1992–2001, Marija Oblak Čarni, Proračun občine Vrhnika za leto 2000, Vrhnika, 15. 1. 2000.
- 40 Muzejsko društvo Vrhnika, *Zdajšnjim in nekdanjim vrhniškim občanom!*, NČ, leto 27, št. 260 (jan. 2000), str. 34.
- 41 Marija Oblak Čarni, *Fotografi in fotografije nekdanje Vrhnike*, NČ, leto 28, št. 274 (mar. 2001), str. 34.
- 42 *Pogovor z rojakom, dr. Francetom Habetom* (zloženka), Vrhnika: Muzejsko društvo Vrhnika, Zveza kulturnih organizacij, 23. januar 1998.
- 43 MDV, fascikel: 1992–2001, Peter Habič, Vabilo, Vrhnika, 3. 3. 1998.
- 44 *Srečanje s patrom Jožetom Cukaletom*, NČ, leto 25, št. 249 (dec. 1998), str. 7.
- 45 Peter Habič, Vabilo, Vrhnika, 3. 3. 1998.
- 46 Zapisnik 4. seje IO MDV, z dne 14. 12. 1998; Anton Kos, *Ustanovno srečanje rodoslovne sekcije*, NČ, leto 25, št. 243 (jun. 1998), str. 35.
Zaradi želje nekaterih interesentov po iskanju korenin in torej po raziskovanju rodovnika so se Slovensko rodoslovno društvo, Zveza kulturnih organizacij, Cankarjeva knjižnica in Muzejsko društvo dogovorili, da ustanovijo Rodoslovno sekcijo na Vrhniki, katere pobudnik je bil Anton Kos. Ustanovno srečanje Sekcije je bilo 25. maja leta 1998 v Cankarjevem domu, na katero so bili povabljeni vsi, ki jih je ta dejavnost zanimala. Ob tej priložnosti je bila tudi razstava rodovnikov in nekaterih pripomočkov za izdelavo rodovnikov. Anton Kos, *Ustanovitev Rodoslovne sekcije*, NČ, leto 25, št. 242 (maj 1998), str. 4.
- 47 S. S., *Raziskave in nova odkritja v Kačni jami*, NČ, leto 26, št. 250 (jan. 1999), str. 6.
- 48 MDV, fascikel: 1992–2001, Marija Oblak Čarni, Poročilo o delu v letu 1999, Vrhnika, 30. 1. 2000. (Dalje: Oblak Čarni, *Poročilo o delu v letu 1999*).
- 49 Marija Oblak Čarni, *Predavanje o slikarju Mateju Sternenu*, NČ, leto 26, št. 259 (dec. 1999), str. 27.
- 50 S. S., *Odprtje razstave Iz naših albumov*, NČ, leto 27, št. 268 (sept. 2000), str. 30.
- 51 S. S., *Trije rodovi fotografov*, NČ, leto 28, št. 272 (jan. 2001), str. 29.
- 52 Marija Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva v letu 2001*, v: VR, leto 4 (2003), str. 171–172. (Dalje: Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva v letu 2001*).

- 53 Zapisnika 3. in 4. seje IO MDV, z dne 8. 6. 1998 in 14. 12. 1998.
- 54 S. S., *Odkrili spominsko ploščo slovenskemu slikarju Jožefu Petkovšku*, NČ, leto 26, št. 253 (maj 1999), str. 25.
- 55 Marija Oblak Čarni, *Program vrhniškega Muzejskega društva za leto 2000*, NČ, leto 26, št. 257 (okt. 1999), str. 28.
- 56 S. S., *Odkrili spominsko ploščo slikarju Mateju Sterennu*, NČ, leto 27, št. 260 (jan. 2000), str. 36.
- 57 Muzejsko društvo Vrhnika, *Ob 70 letnici smrti slikarja Simona Ogrina*, NČ, leto 27, št. 264 (maj 2000), str. 34.
- 58 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva v letu 2001*, VR, št. 4, leto 2003, str. 170–171.
- 59 MDV, fascikel: 1992–2001, Mojca Arh Kos, Kulturnovarstveno mnenje za postavitev spominskih obeležij bratoma J. in F. Jager, 9. 4. 2001.
- 60 Zapisnika 3. in 4. seje IO MDV, z dne 8. 6. 1998 in 14. 12. 1998.
- 61 MDV, fascikel: 1992–2001, Zapisnik 1. seje izvršnega in nadzornega odbora MDV, z dne 18. 3. 1999.
- 62 Marija Oblak Čarni, *Kulturna dediščina našega kraja*, NČ, leto 29, št. 279 (jan. 2002), str. 26.
- 63 MDV, fascikel: 1992–2001, Zapisnik 7. seje izvršnega in nadzornega odbora MDV, z dne 18. 2. 2000.
- 64 Poročilo predsednika na občnem zboru, 24. 11. 1997.
- 65 Zapisnik občnega zbora MDV, z dne 24. 11. 1997; Zapisnika 1. in 2. seje IO MDV, z dne 8. 12. 1997 in 16. 2. 1998.
- 66 S. S., *Izšla druga številka Vrhniških razgledov*, NČ, leto 26, št. 256 (sept. 1999), str. 36.
- 67 Janez Kos, *Claustra Alpium Iuliarum*, NČ, leto 27, št. 271 (dec. 2000), str. 32.
- 68 MDV, fascikel: 1992–2001, Sodelovanje pri izdaji monografije Vrhniškega slikarja Simona Ogrina.
- 69 MDV, fascikel: 1992–2001, Marija Oblak Čarni, *Poročilo o delu v letu 2000*, Vrhnika, 15. 1. 2001.
- 70 MDV, fascikel: 1992–2001, Milena Živec, Občni zbor muzejskega društva Vrhnika, 22. oktobra 2001; Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva v letu 2001*, str. 172.
- 71 Zapisnik 2. seje IO MDV, z dne 16. 2. 1998 in Zapisnik 4. seje IO MDV, z dne 14. 12. 1998.
- 72 Zapisnik 3. seje izvršnega odbora MDV, z dne 8. 6. 1998; MDV, fascikel: 1992–2001, Marija Oblak Čarni, *Poročilo o delu za leto 1998*, Vrhnika, 21. 3. 1999.
- 73 Zapisnik 3. seje izvršnega in nadzornega odbora MDV, z dne 25. 5. 1999; Oblak Čarni, *Poročilo o delu v letu 1999*.
- 74 Marija Oblak Čarni, *Izleti Muzejskega društva Vrhnika*, NČ, leto 27, št. 264 (maj 2000), str. 33.
- 75 Marija Oblak Čarni, *Delo Vrhniškega Muzejskega društva v letu 2004*, NČ, leto 32, št. 312 (feb. 2005), str. 35.
- 76 Marija Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva v letu 2002*, v: VR, leto 4 (2003), str. 172–173. (Dalje: Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva v letu 2002*); Marija Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika za leto 2003*, v: VR, leto 5 (2004), str. 244. (Dalje: Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika za leto 2003*); S. S., *Razstava in pogovor o usnjarstvu na Vrhniki*, NČ, leto 29, št. 289 (dec. 2002), str. 35.
- 77 Marija Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2004*, v: VR, leto 6 (2005), str. 335. (Dalje: Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2004*).
- 78 Marija Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2005*, v: VR, leto 7 (2006), str. 284; Marija Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2006*, v: VR, leto 8 (2007), str. 302–303. (Dalje: Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2006*).
- 79 S. S., *Izid monografije Florisa Oblaka*, NČ, leto 31, št. 304 (maj 2004), str. 47.
- 80 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika za leto 2003*, str. 245.
- 81 S. S., *Vrata v Verdu*, NČ, leto 29, št. 279 (jan. 2002), str. 26.
- 82 S. S., *Spoznali smo naša rojaka Francisa in Ivana Jagra*, NČ, leto 29, št. 281 (mar. 2002), str. 25.
- 83 S. S., *Kje se začne Ljubljana*, NČ, leto 29, št. 286 (okt. 2002), str. 33.
- 84 S. S., *Razstava in pogovor o usnjarstvu na Vrhniki*, NČ, leto 29, št. 289 (dec. 2002), str. 35.
- 85 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika za leto 2003*, str. 243.
- 86 Marija Oblak Čarni, *Ko je bila Vrhnika še pristanišče*, NČ, leto 31, št. 300 (jan. 2004), str. 36.
- 87 S. S., *Razvoj usnjarstva na Vrhniki*, NČ, leto 31, št. 300 (jan. 2004), str. 31.
- 88 Niko Šušteršič, *Razstava usnjarstva v Tehniškem muzeju Bistra*, NČ, leto 31, št. 305 (jul. 2004), str. 42.
- 89 Franci Dovč, *Parki in drevoredi nekoč in danes*, NČ, leto 32, št. 311 (jan. 2005), str. 42.
- 90 *Novi Vrhniški razgledi v pripravi*, NČ, leto 32, št. 313 (mar. 2005), str. 42.
- 91 *Vrhnika v prvi svetovni vojni*, NČ, leto 32, št. 319 (okt. 2005), str. 43.
- 92 S. S., *»Ljudstvu je spomenik všeč«*, NČ, leto 33, št. 326 (maj 2006), str. 42.
- 93 Gašper Tominc, *Što sladkih let*, NČ, leto 33, št. 328 (avg. 2006), str. 4.
- 94 *Vrhnika in pomembne evropske poti*, NČ, leto 33, št. 331 (nov. 2006), str. 44.
- 95 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika za leto 2003*, str. 244.
- 96 Niko Šušteršič, *Občni zbor muzejskega društva Vrhnika*, v: VR, leto 7 (2006), str. 283; Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2006*, str. 303; Marija Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2007*, v: VR, leto 9 (2008), str. 306–307. (Dalje: Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2007*).
- 97 Marija Oblak Čarni, *Ob 5. številki Vrhniških razgledov*, v: VR, leto 5 (2004), str. 8.
- 98 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika za leto 2003*, str. 245.

- 99 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2004*, str. 335.
- 100 Muzejsko društvo Vrhnika, *Spomenik vrhniške zgodovine naprodaj*, NČ, leto 32, št. 316 (jun. 2005), str. 3.
- 101 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2006*, str. 302.
- 102 Gašper Tominc, *Vrhniška kronika*, v: VR, leto 7 (2006), str. 280.
- 103 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva v letu 2002*, str. 173.
- 104 Marija Oblak Čarni, *Ob 4. številki Vrhniških razgledov*, v: VR, leto 4 (2003), str. 5.
- 105 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika za leto 2003*, str. 245.
- 106 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2004*, str. 337, v: VR, leto 6 (2005), str. 1-340.
- 107 Marija Oblak Čarni, *Ob 7. številki Vrhniških razgledov*, v: VR, leto 7 (2006), str. 6.
- 108 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika za leto 2003*, str. 243.
- 109 Olga Pivk, *Po sledih starih Rimljanov*, NČ, leto 30, št. 296 (sept. 2003), str. 32.
- 110 Muzejsko društvo Vrhnika, *Obrambni sistem nad Vrhniko*, NČ, leto 31, št. 309 (nov. 2004), str. 39.
- 111 Nuška Železnik, *Ogled bunkerja na Ljubljanskem vrhu*, NČ, leto 32, št. 315 (maj 2005), str. 13.
- 112 Marija Oblak Čarni, *Z muzejci v Mokronog in Sevnico*, NČ, leto 32, št. 320 (nov. 2005), str. 41.
- 113 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2006*, str. 304.
- 114 Čez most po modrost – izlet v Posočje, NČ, leto 33, št. 327 (jun. 2006), str. 46.
- 115 S. S., *Podelili štiri priznanja*, NČ, leto 37, št. 372 (maj 2010), str. 2.
- 116 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2007*, str. 306-307.
- 117 Marija Oblak Čarni, *Delo Muzejskega društva Vrhnika v letu 2008*, v: VR, leto 10 (2009), str. 193. (Dalje: Oblak Čarni, *Delo Muzejskega društva Vrhnika v letu 2008*).
- 118 Marija Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2009*, v: VR, leto 11 (2010), str. 212-213. (Dalje: Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2009*).
- 119 Gašper Tominc, *Recepture IUUV za 50 tisoč evrov*, NČ, leto 38, št. 383 (maj 2011), str. 53; ustni vir: Marija Oblak Čarni.
- 120 MDV, fascikel: 2011, Marija Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2011*, Vrhnika, 12. 2. 2012. (Dalje: Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2011*).
- 121 MDV, fascikel: 2009, Marija Oblak Čarni, Janez Kos, *Projektna naloga »Muzej Vrhnika« v okviru strategije razvoja kulture, turizma in športa na Vrhniki*, Vrhnika, avgust 2009, št. dok. 47/09.
- 122 Gašper Tominc, *Recepture IUUV za 50 tisoč evrov*, NČ, leto 38, št. 383 (maj 2011), str. 53.
- 123 S. S., *Vodni pogoni na Podlipščici*, NČ, leto 34, št. 336 (mar. 2007), str. 44.
- 124 Olga Pivk, *Razstava Voda teče, mlini meljejo, žage pojo na gostovanju v Kozjem*, NČ, leto 34, št. 339 (jun. 2007), str. 50.
- 125 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2007*, str. 306.
- 126 Prav tam.
- 127 Gašper Tominc, *Odprli razstavo o Stari cesti*, NČ, leto 35, št. 347 (mar. 2008), str. 45.
- 128 S. S., *Razstava »Lubi Slovenci«*, NČ, leto 35, št. 350 (jun. 2008), str. 55.
- 129 S. S., *Odprli razstavo*, NČ, leto 35, št. 352 (sept. 2008), str. 13.
- 130 S. S., *Gradišče skozi stoletja*, NČ, leto 36, št. 362 (jun. 2009), str. 6.
- 131 S. S., *Oživel karikaturist Marjan*, NČ, leto 36, št. 367 (dec. 2009), str. 44.
- 132 S. S., *65. obletnica osvoboditve Vrhnike*, NČ, leto 37, št. 372 (maj 2010), str. 4.
- 133 *Vrhničana udeležila ameriške sanje*, NČ, leto 37, št. 377 (nov. 2010), str. 46.
- 134 Gašper Tominc, *Skozi zgodovino po Klisu in Voljčevih*, NČ, leto 38, št. 384 (jun. 2011), str. 53.
- 135 Nataša Oblak Japelj, *Brata Jager na urbanističnem inštitutu*, NČ, leto 38, št. 384 (jun. 2011), str. 55.
- 136 Nataša Oblak Japelj, *Brata Jager v Cerknici*, NČ, leto 39, št. 390 (jan. 2012), str. 46.
- 137 Gašper Tominc, *Slikarjeva norost ali genialnost?*, NČ, leto 39, št. 390 (jan. 2012), str. 46.
- 138 Oblak Čarni, *Delo Muzejskega društva Vrhnika v letu 2008*, str. 193.
- 139 S. S., *Spomenik trem krasoslovcem*, NČ, leto 35, št. 356 (dec. 2008), str. 1.
- 140 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2009*, str. 214.
- 141 Gašper Tominc, *Odkrili spominsko ploščo bratoma Jager*, NČ, leto 37, št. 372 (maj 2010), str. 60.
- 142 Oblak Čarni, *Delo Muzejskega društva Vrhnika v letu 2008*, str. 194.
- 143 Olga Pivk, *Razstava Voda teče, mlini meljejo, žage pojo na gostovanju v Kozjem*, NČ, leto 34, št. 339 (jun. 2007), str. 50.
- 144 Marija Oblak Čarni, *Z Muzejskim društvom na Dunaju*, NČ, leto 34, št. 341 (sept. 2007), str. 46.
- 145 Oblak Čarni, *Poročilo o delu Muzejskega društva Vrhnika v letu 2007*, str. 308.
- 146 Marija Oblak Čarni, *Potovanje po Solnograškem*, NČ, leto 35, št. 350 (jun. 2008), str. 59.
- 147 Olga Pivk, *Muzejci v Nemčiji*, NČ, leto 36, št. 362 (jun. 2009), str. 56.
- 148 Marija Oblak Čarni, *Z muzejci na Tirolsko*, NČ, leto 37, št. 373 (jun. 2010), str. 59.
- 149 Marija Oblak Čarni, *Po sledih slovanske Kocljeve spodnje Panonije*, NČ, leto 38, št. 385 (avg. 2011), str. 47.